

АФГАН» – ГЭТА НА ЎСЁ ЖЫЦЦЁ...

– Сказаў у час нашай сустрэчы Сяргей Курычэнкаў – адзін з салдат васьмідзесятых, што ваявалі ў саставе абмежаванага кантынгенту савецкіх войскаў у тым далёкім, чужым краі.

– Ведаеце, ніхто не задумваўся, чаго мы там, – заўважыў мой субяседнік. Варта было паназіраць за дэжканамі (сялянамі), якія аралі зямлю сахой на валах, паглядзець на галодных замурзаных дзяцей у кішлаках, маўклівых жанчын пад паранджой, каб усвядоміць сваю вызваленчую місію, аб якой нам гаварылі. Мы цесна ўзаемадзейнічалі з афганскай міліцыяй, бачылі, якія там былі светлыя людзі, апантаных высокай ідэяй рэвалюцыйнага пераўтварэння краіны. І мы, выходзіць, дапамагалі ім у гэтым, ваявалі побач.

Праўда, Сяргей не хадзіў у атаку, як пехацінцы, не ўдзельнічаў у аперацыях, як дэсантнікі... І таму вельмі неохвотна згадзіўся на нашу сустрэчу, лічачы, што ёсць сапраўды заслужаныя ветэраны афганскай эпопеі. Так і сказаў: "Я быў радавым той вайны – і па воінскаму званню, і ў сэнсе выканання воінскага абавязку". Але ж, відаць, нездарма сцвярджаецца, што бітвы выйграюць генералы, а робяць гэта салдаты. Сяргей Курычэнкаў трапіў у Афганістан праз паўгода пасля прызыву ў армію. А тыя 6 месяцаў знаходзіўся ў вучэбным падраздзяленні пад Рыгай, дзе рыхтавалі спецыялістаў парашутна-дэсантнай службы. А трапіў у верталётны полк, што базіраваўся ў горадзе Файзабад правінцыі Бадахшан. І праз пару дзён вайна паказала навічкам свой твар: на іх вачах згарэў з экіпажам верталёт Мі-6. Ён быў пад завязку загрузаны боепрыпасамі, і шасцёра пілотаў рабілі ўсё, каб выратаваць груз. Ды ў падбітай машыны ў апошні момант, ужо пры прыжымленні, адказаў рухавік, і яна практычна ўпала на краі аэрадрома.

Падраздзяленні верталётнага палка, дзе служыў радавы Курычэнкаў, падпітвалі воінскія фарміраванні ў зоне баявых дзеянняў. І праз некаторы час ён у саставе двух звенняў, у якія ўваходзілі восем машын з экіпажамі і абслугоўваючым персаналам, трапіў на міні-аэрадром, абсталяваны ў катлавіне гор. У кіламетры дыслацыраваўся мотастралковы полк. Сам аэрадром кальцом ахоўвалі нашы пехацінцы, а вышэйшую лінію абароны на скалах трымала афганская міліцыя. І тым не менш, душманы палявалі за верталётамі, неаднаразова імкнуліся захапіць аэрадром. Першы агонь прымалі на сябе міліцыянеры, ім на дапамогу прыходзілі нашы салдаты.

Сяргей з таварышамі складвалі парашуты, праводзілі верталётчыкаў у палёты і чакалі іх у поўнай баявой гатоўнасці. Рацыі працавалі на пастаянную сувязь. І калі падбіты верталёт прасіў дапамогі ці наогул замаўкаў, да яго накіроўваўся верталёт-выратавальнік у акружэнні іншых.

– Калі машыну можна было вярнуць у строй, – тлумачыць Сяргей, – мы яе на трасе транспарціравалі на свой аэрадром. З моцна пашкоджанай – здымалі абсталяванне і

зброю. Вывозілі і экіпажы, часта і загінуўшых рабят ці... што ад іх засталася. Ніколі не забуду адзін выпадак, калі загінулі 12 дэсантнікаў, на якіх прыйшоў ужо загад на дэмабілізацыю. Яны напаследак самі вызваліся на апошнюю аперацыю, а праз колькі часу іх верталёт узарваўся ў паветры ад прамога пападання сцінгера.

Саміх выратавальнікаў абстрэльвалі заўсёды, і працавалі яны пад агнём, хоць наўкола і выстаўлялася ахова. І пры транспарціроўцы падбітых машын за імі палявалі душманы. Сяргею пашчасціла: выжыў, нават ні разу не быў паранены. А вось яго сябар, Саша Кошалеў з Латвіі, з якім пасябравалі ў вучэбцы, загінуў – роўна праз тыдзень пасля прыбыцця ў Афган.

– Самае страшнае, калі губляеш сяброў, – гаворыць Сяргей. – Фізічныя нагрузкі, горы, пяскі, спякота, смага – гэта ўсё пераадольваецца... А боль страт пячэ і дагэтуль.

І яна б была несучэшнай, непераадольнай, калі б само жыццё не падтрымлівала салдат, не пасылала ім новых сяброў. Менавіта ў той распачны для Сяргея час апынуўся побач Васіль Васіль Сцешка з Беларусі. І гэтая сустрэча, гэтае баявое братэрства паклалі пачатак дружбе на доўгія гады. Менавіта дзякуючы ёй апынуўся архангельскі юнак Сяргей Курычэнкаў на Верхнядзвіншчыне, куды прыехаў у госці да Васіля і сустрэў сваё каханне. Дзе жыве і сёння з жонкай Галінай і двума сынамі. Жыццё ў сяброў склалася ў кожнага па-свойму. У адносінах мужчын здараюцца і процістаянні, ды афганскі стрыжань іх выратаўвае, дзесьці дапамагае выпраўляцца і трымае побач моцна.

Наогул, да гэтага пакалення лёс не быў літасцівым. Спачатку Афганістан, потым іх, не паспеўшых апамятацца і знайсці сябе ў мірным жыцці, захліснула хваля перабудовы. Колькі былых воінаў-афганцаў страціла сябе!.. Мыкалі гора скалечанья, спіліся зломленыя, трапілі ў крымінальныя структуры азлобленыя. А якая гэта была сіла – загартаваная, аб'яднаная баявым братэрствам! Каб знайсці ёй тады дастойнае прымяненне, накіраваць у належнае рэчышча...

– Адназначна, праблем сёння было б менш, – сцвярджае Сяргей. Мяркуючы па ўсяму, вырашэнне праблем былых воінаў-афганцаў, выкарыстанне іх патэнцыялу (наколькі гэта цяпер магчыма), планы на будучае акрэсліць іх першы аб'яднаны з'езд, які пройдзе ў Маскве напярэдадні 23 лютага. Сяргей Курычэнкаў, дарэчы, абраны яго дэлегатам ад Верхнядзвінскага раёна.

Як ён заўважыў на развітанне, усе яны сёння (нягледзячы на "афганскі сіндром") звычайныя людзі, са сваімі клопатамі і справамі. Жывуць, як выходзіць, як жыве грамадства. Працуюць і мараць аб лепшых часах. І, канечне ж, аб тым, каб іх сыноў не напаткаў салдацкі лёс бацькоў.

Л. Арлова

Дзвінская праўда (Верхнядзвінск). — 2000. — 15 лют. — С. 3.